

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Urszula Iwanowska (sprawozdawca)

Sędziowie: SA Anna Polak

SA Beata Górską

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2016 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania R. S.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w S.

o waloryzację emerytury wojskowej,

na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 czerwca 2015 r. i z dnia 4 listopada 2015 r., sygn. akt VII U 1609/12,

postanawia: oddalić zażalenia.

SSA Beata Górską SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak

UZASADNIENIE

Decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 6 marca 2012 r. dokonano waloryzacji emerytury R. S. na podstawie art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r., nr 8, poz. 66 ze zm.).

R. S. złożył pismo zatytułowane „odwołanie lub skarga na wznowienie postępowania”, domagając się uchylecia w całości powyższej decyzji i uwzględnienia dodatku specjalnego stałego w wysokości 1.150 zł, czego organ rentowy nie uczynił przy rewaloryzacji jego emerytury w 1994 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego odrzucenie w oparciu o przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. wskazując, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej, gdyż kwestia doliczenia dodatku specjalnego w kwocie 1.150 zł do podstawy wymiaru emerytury została rozstrzygnięta prawomocnymi wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 28 października 1997 r. (sygn. akt. VII U 888/97) oraz Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 października 1998 r. (sygn. akt III AUa 251/98). Dalej organ rentowy wskazał, że w jego ocenie od czasu wydania tych wyroków stan faktyczny sprawy, jak i stan prawny nie uległ zmianie, a wnioskodawca nie przedstawił jakichkolwiek istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych. Nie zostały ujawnione też nowe dowody mające wpływ na prawo do świadczenia ubezpieczonego lub jego wysokości. Na wypadek nieuwzględnienia argumentacji, organ wniósł alternatywnie o oddalenie odwołania, przedstawiając obszerne stanowisko na poparcie swojego twierdzenia.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 23 czerwca 2015 r. odrzucił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd pierwszej instancji powołując treść art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., art. 13 § 1 k.p.c. oraz art. 366 k.p.c. uznał, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej. Podnoszone przez R. S. zarzuty, w ocenie tego Sądu, dotyczyły ustaleń prawomocnie poczynionych przez sąd, w sprawie dotyczącej rewaloryzacji emerytury z 1994 r. Kwestia doliczenia

dotatku specjalnego w kwocie 1.150 zł do podstawy wymiaru emerytury została rozstrzygnięta prawomocnymi wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 28 października 1997 r. (sygn. akt VII U 888/97), a następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 października 1998 r. (sygn. akt III AUa 251/98), oddalającym apelację R. S.. Sąd Okręgowy zaznaczył, że ubezpieczony składa systematycznie odwołania od decyzji waloryzacyjnych, które są przez sądy odrzucane.

Po analizie zgromadzonego materiału dowodowego i treści odwołania ubezpieczonego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że istota sporu w powyższych postępowaniach była tożsama, a spór o roszczenie w postaci uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury stałego dodatku specjalnego, został prawomocnie osądzony. Nadto ubezpieczony, wnosząc odwołanie będące przedmiotem niniejszego postępowania, przedstawił identyczne wnioski i zarzuty, jak w stosunku do wcześniejszych waloryzacyjnych postępowań. Dalej sąd pierwszej instancji wskazał, że w dotychczasowych postępowaniach strony były tożsame, a R. S. nie poparł swojego żądania żadnymi nowymi dowodami ani okolicznościami, co do których prawomocnie orzekał sąd. Brak zmiany okoliczności faktycznych zaś przesądza, że stanowisko odwołującego nie może zostać poddane ponownej merytorycznej ocenie.

Z powyższym postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodził się R. S., który w złożonym zażaleniu wniósł o jego uchylenie i przyjęcie odwołania lub skargi o wznowienie postępowania do merytorycznego rozpatrzenia i uwzględnienia dodatku specjalnego stałego w kwocie 1.150 zł (w 1982 r.) przy rewaloryzacji emerytury w 1994 r.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że w postanowieniu sfalszowano stan faktyczny, części w ogóle nie przytaczając, oraz bezprawnie naruszono podstawową konstytucyjną zasadę bezstronności. Za integralną część zażalenia ubezpieczony wskazał wcześniejsze odwołania i wnioski, a także treść pism procesowych. Domagał się również, aby Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu orzeczenia ustalił i przytoczył wszystkie fakty i okoliczności sprawy wskazane w pismach.

Następnie Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 4 listopada 2015 r. odmówił sporządzenia uzasadnienia postanowienia z dnia 3 września 2015 r., którym odrzucono ponowny wniosek R. S. o wyłączenie sędziego Anny Stasiewicz-Kokotowskiej od prowadzenia sprawy. Ubezpieczony wniósł o sporządzenie i doręczenie mu pisemnego uzasadnienia.

Sąd pierwszej instancji, wskazał na treść art. 357 § 1 k.p.c. i podkreślił, że obowiązek sporządzenia uzasadnienia postanowienia, które zapadło na posiedzeniu niejawnym, aktualizuje się jedynie wówczas, gdyby podlegało ono zaskarżeniu. Zaś postanowienie o odrzuceniu ponownego wniosku o wyłączenie sędziego nie jest zaskarżalne, co wynika z treści art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c.

R. S. złożył również zażalenie na powyższe postanowienie wnosząc o jego uchylenie i doręczenie mu postanowienia z dnia 3 września 2015 r. wraz z uzasadnieniem podnosząc, że dotychczasowe wnioski o wyłączenie sędziego nie były oparte na takich samych podstawach, co powoduje, iż odrzucanie jego wniosków na podstawie art. 53¹ k.p.c. jest nadużyciem prawa i naruszeniem procedury. Skarżący wniósł nadto, aby Sąd Apelacyjny przywołał podstawy wyłączenia sędziego z poszczególnych pism i dokonał ich porównania. Za integralną część zażalenia ubezpieczony ponownie wskazał dotychczasowe wnioski o wyłączenie sędziego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Oba zażalenia ubezpieczonego R. S. okazały się bezzasadne.

Orzeczenia Sądu Okręgowego, które zaskarżył ubezpieczony są prawidłowe i zgodne z treścią obowiązującego prawa materialnego, jak i procedury cywilnej. Sąd Okręgowy w każdym przypadku wskazał prawidłową podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia, zaś ubezpieczony składając zażalenia nie ustosunkował się merytorycznie do rozstrzygnięć ograniczając się do wyrażenia niezadowolenia. Nie są to argumenty prawne, które zasługują na uwagę.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stosownie do treści art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. O powadze rzeczy osądzonej, poza identycznością stron i identycznością przedmiotu rozstrzygnięcia, decyduje także tożsamość podstawy sporu.

Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia z dnia 23 czerwca 2015 r. oraz z dnia 4 listopada 2015 r. i nie widzi potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania. Analiza tych ustaleń, w tym treści odwołania i stanowiska ubezpieczonego doprowadziła sąd odwoławczy do wniosku, że sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, iż zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki do odrzucenia odwołania w związku z powagą rzeczy osądzonej, a także odmowy sporządzenia uzasadnienia postanowienia.

Odnosząc się do zasadności odrzucenia odwołania ubezpieczonego R. S., Sąd Apelacyjny wskazuje, że nie budziły jego wątpliwości ustalenia, z których wynika, że kwestia doliczenia dodatku specjalnego w kwocie 1.150 zł do podstawy wymiaru emerytury została rozstrzygnięta prawomocnymi wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 28 października 1997 r. (sygn. akt. VII U 888/97), a następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 października 1998 r. (sygn. akt. III AUa 251/98), oddalającym apelację ubezpieczonego.

Podkreślić należy, że składając po raz kolejny odwołanie od decyzji wojskowego organu rentowego R. S. nie przedłożył i nie naprowadził żadnych nowych dowodów, które mogłyby uzasadnić jego roszczenie. Również w zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego ubezpieczony powołuje te same twierdzenia, które jednak nie mają podstaw merytorycznych, a stanowią jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu, a także z prawidłowo wydaną decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. o waloryzacji emerytury wojskowej.

Na aprobatę zasługuje stanowisko Sądu Okręgowego wskazujące, że co prawda odwołanie ubezpieczonego dotyczy nowej decyzji z dnia 6 marca 2013 r., która nie była do tej pory przedmiotem postępowania sądowego, to jednakże podnoszone przez ubezpieczonego zarzuty dotyczą ustaleń prawomocnie poczynionych przez sąd w sprawie dotyczącej rewaloryzacji emerytury z 1994 r.

Po analizie materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności treści odwołania ubezpieczonego sąd odwoławczy stwierdza, że niewątpliwie strony dotychczasowych postępowań są tożsame z występującymi w niniejszym postępowaniu. Istota sporu każdorazowo również była tożsama. Spór o roszczenie w postaci uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury stałego dodatku specjalnego został już prawomocnie osądzony, a w sytuacji, gdy okoliczności nie uległy zmianie i ubezpieczony nie wskazywał na nowe dowody i okoliczności, stanowisko odwołującego nie może zostać poddane ocenie merytorycznej, gdyż zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Odnosząc się do drugiego z zaskarżonych postanowień, należy zauważyć, że zgodnie z przywołanym przez Sąd Okręgowy przepisem prawa procesowego sąd sporządza uzasadnienie jedynie w enumeratywnie wymienionych przypadkach, nie ma natomiast przepisu zobowiązującego sąd do sporządzania uzasadnienia na każdy wniosek strony. Sąd Najwyższy wyraził pogląd (por. uchwała siedmiu sędziów z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNP 2000/24/887), który Sąd Apelacyjny podziela, że postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie są te postanowienia, których uprawomocnienie się trwale zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty przez sąd danej instancji. Nadto należy wskazać, że postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o wyłączenie sędziego dotyczy kwestii incydentalnej, bowiem postępowanie obejmuje jedynie badanie zasadności i dopuszczalności kolejnego wniosku o wyłączenie sędziego. Ponieważ wyłączona jest możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu pierwszej instancji odrzucającego wniosek o wyłączenie sędziego, skoro postanowienie to nie kończy postępowania w sprawie, jednocześnie nie mieści się w katalogu postanowień, których przedmiot szczegółowo wylicza art. 394 § 1 k.p.c., słusznie więc Sąd Okręgowy odmówił ubezpieczonemu sporządzenia uzasadnienia postanowienia z dnia 3 września 2015 r.

Jednocześnie zaznaczyć należało, że nie jest rolą Sądu Apelacyjnego dokładne przedstawianie w postanowieniu stanu faktycznego całego postępowania. Postępowanie zażaleniowe jest postępowaniem incydentalnym i dotyczy określonych kwestii danej sprawy. Sąd rozpoznaje zażalenie w granicach zaskarżenia. W związku z czym należało się ograniczyć jedynie do kwestii mających znaczenie istotne w tym zakresie. Wszystkie dotychczas składane przez ubezpieczonego wnioski były rozpoznawane przez sąd i wydawane były w stosunku do nich odpowiednie orzeczenia. Również pisma składane przez R. S. były przez sąd analizowane. Brak było zatem potrzeby ponownego przytaczania ich treści w niniejszym postanowieniu.

Na marginesie sąd odwoławczy zwraca uwagę, że w postanowieniu z dnia z dnia 21 lipca 2015 r., III UZ 3/15, Sąd Najwyższy podkreślił, że zasada rzetelnego postępowania wyrażona w art. 3 k.p.c. obowiązuje także strony. W przepisie tym, nakaz powyższy został sformułowany jako obowiązek stron i uczestników postępowania dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, co obejmuje także nienadużywanie praw procesowych.

Powyższa sprawa była jedną ze spraw wytoczonych przez ubezpieczonego pismem złożonym w dniu 18 kwietnia 2014 r. jako odwołanie lub skarga o wznowienie postępowania w przedmiocie uwzględnienia stałego dodatku specjalnego przy waloryzacji emerytury wojskowej w marcu 1994 r. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 maja 2014 r. oddalił wniosek ubezpieczonego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz odrzucił odwołanie na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. Ubezpieczony złożył zażalenie na to postanowienie, które sąd odwoławczy postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2014 r. oddalił. Ubezpieczony złożył skargę kasacyjną na postanowienie wraz z kolejnym wnioskiem o ustanowienie adwokata. Sąd Apelacyjny uznał jednakże, że pisma te nie zasługują na nadanie im dalszego biegu procesowego z uwagi na naruszenie przez ubezpieczonego R. S. dobrych obyczajów w rozumieniu art. 3 k.p.c. Ubezpieczony złożył zażalenie do Sądu Najwyższego, który odrzucając je zajął stanowisko przytoczone powyższej.

Jednocześnie Sąd Najwyższy stwierdził, że środki procesowe mające na celu zagwarantowanie stronom ich uprawnień powinny być wykorzystywane w sposób właściwy, służący rzeczywiście realizacji tych uprawnień, a nierzetelne postępowanie strony może uzasadniać odpowiednią reakcję sądu. Odnosząc te rozważania do powyższej sprawy Sąd Najwyższy wskazał, że ubezpieczony, podejmując bowiem formalnie dopuszczalne czynności procesowe, które z góry skazane są na niepowodzenie, nie tylko zbędnie absorbuje sąd w wykonywanie sformalizowanych czynności kosztem współobywateli, którzy w tym czasie zmuszeni są oczekiwać na rozpoznanie ich spraw oraz naraża Skarb Państwa na zbędne koszty, ale także godzi w istotne uprawnienia procesowe drugiej strony postępowania, która ma prawo oczekiwać, że ostateczność uzyskanego przez nią prawomocnego orzeczenia sądowego nie będzie bez końca podważana i poddawana w wątpliwość, a strona ta nie będzie bez rzeczywistej potrzeby angażowana w kolejne postępowania dotyczące kwestii rozstrzygniętych owym orzeczeniem.

Dalej Sąd Najwyższy mając na uwadze szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia zachowania żalącego się uznał, że bez wątpienia świadczą one o ewidentnym i rażącym naruszeniu przez niego dobrych obyczajów, o którym mowa w art. 3 k.p.c. Sąd Najwyższy uznał w związku z tym, że czynności procesowe (pisma) stron rażąco niezgodne z dobrymi obyczajami stanowią nadużycie praw procesowych i podlegają załatwieniu w trybie pozaprocessowym zarządzeniem przewodniczącego.

Sąd Apelacyjny przytoczył powyższe stanowisko, aby wskazać skarżącemu, że kolejne nieuzasadnione wnioski i zażalenia w kwestiach już rozstrzygniętych mogą nie otrzymać dalszego biegu, jeżeli sąd uzna, że są niezgodne z dobrymi obyczajami stanowiąc nadużycie praw procesowych.

Uwzględniając wszystko powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. zażalenia, jako nieuzasadnione, oddalił w całości.

SSA Beata Górka SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak